

Markedsmodel 3.0:

Baggrundsnotat om netvirksomhedernes og Energinets rolle i forhold til energilagring

Kontor/afdeling
LAN/FOR

Dato
11-05-2021

J nr. 2021-8153

/CHFE/AKH

1. Problem

Det fremgår af elmarkedsdirektivet 2019/944, at DSO'er (dvs. i Danmark netvirksomhederne) og TSO'er (i Danmark er det Energinet), som udgangspunkt ikke må varetage energilageraktiviteter, dvs. eje, forvalte, drive eller udvikle energilageranlæg.

Direktivet indeholder dog to undtagelsesoptioner, der åbner op for, at medlemsstaterne inden for visse rammer kan tillade netvirksomheder og TSO'er at varetage energilageraktiviteter.

Der skulle som del af den danske implementering af elmarkedsdirektivet tages stilling til den danske implementering af bestemmelsen, herunder hvorvidt Danmark vil gøre brug af undtagelsesoptionerne.

2. Baggrund

Det reviderede elmarkedsdirektivs artikel 36 og 54 indeholdt som noget nyt bestemmelser om netvirksomheders og Energinets (tilsammen kaldes de for kollektive elforsyningsvirksomheder) varetagelse af energilageranlæg. Følgende fremgår af direktivet i dag:

- De kollektive elforsyningsvirksomheder må som udgangspunkt ikke eje, drive, forvalte eller udvikle energilageranlæg, medmindre en medlemsstat tillader det og forudsætninger for en af de to undtagelsesoptioner er opfyldt.
- Begge undtagelsesoptioner forudsætter Forsyningstilsynets godkendelse.
- Den ene option omhandler såkaldte fuldt integrerede netkomponenter¹, fx kondensatorer.

¹ Fuldt integrerede netkomponenter er defineret i elmarkedsdirektivet som "netkomponenter, der er integreret i et transmissions- eller distributionssystem, herunder lageranlæg, og som udelukkende anvendes til at sikre sikker og pålidelig drift af transmissions- eller distributionssystemet og ikke til balancering eller håndtering af kapacitetsbegrænsninger".

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

T: +45 3392 6700

E: ens@ens.dk

www.ens.dk

- Efter den anden option skal visse betingelser være opfyldt. Betingelserne knytter sig til:
 - forudgående udbud, der resulterer i, at andre markedsaktører ikke bliver tildelt ret til varetagelsen af energilageraktiviteter eller ikke er i stand til at levere de efterspurgte ydelser rettidigt og til en rimelig pris,
 - de pågældende anlæg er nødvendige for, at virksomheden kan opfylde sine forpligtelser forbundet med drift af hhv. netvirksomhed, eller transmissionsvirksomhed/systemansvarlig virksomhed, og anlæggene anvendes ikke til køb eller salg af elektricitet på elektricitetsmarkeder,
 - Forsyningstilsynet har vurderet behovet for en fritagelse og har foretaget en vurdering af udbudsproceduren, herunder betingelserne i udbudsproceduren.
- Ved godkendelse i medfør af anden option skal Forsyningstilsynet mindst hvert femte år gennemføre markedstests. Hvis der er kommercielle aktører, der er interesseret i at investere i de pågældende anlæg, skal de kollektive elforsyningsvirksomheders aktiviteter udfases, i givet fald mod rimelig kompensation, navnlig for at dække restværdien af investeringen i energilageranlæg.
- Der findes særlige bestemmelser, hvorefter visse energilageranlæg med en investeringsbeslutning før hhv. juli 2019 (DSOer) og 2024 (TSOer) ikke er underlagt krav om markedstests.

3. Løsning

Dansk lovgivning forholdt sig tidligere ikke eksplicit til varetagelse af energilageraktiviteter. Netvirksomheder er ifølge lov om elforsyning underlagt et krav om selskabsmæssig adskillelse, hvilket betyder, at de kun kan varetage den bevillingspligtige aktivitet. Energinet kan kun varetage de aktiviteter, der er givet hjemmel til i lov om Energinet, dvs. på elområdet transmission og systemansvarlig virksomhed. Disse aktiviteter kan Energinet varetage i helejede datterselskaber.

I forbindelse med implementeringen af det nye elmarkedsdirektiv i 2020 blev det vurderet, at udgangspunktet må være, at monopol og konkurrence bør klart afgrænses, hvorfor netvirksomheder og Energinet som udgangspunkt ikke bør eje anlæg, såsom energilageranlæg, der leverer ydelser til nettet. Dette forventes at bidrage til en mere omkostningseffektiv grøn omstilling.

Netvirksomhederne og Energinet ejer en række netkomponenter, der inden for rammerne af direktivets definition vil kunne anses som fuldt integrerede

netkomponenter. Derfor blev den første undtagelsesoption vurderet som relevant at gennemføre i forbindelse med implementeringen i lov om elforsyning.

I forhold til den anden undtagelsesoption blev det vurderet, at denne option bl.a. tager højde for, at energilagerteknologier fortsat er under udvikling. På den baggrund - og på nuværende tidspunkt, hvor der ikke er et marked - kan det være relevant undtagelsesvis at lade netvirksomhederne og Energinet varetage aktiviteten, hvis direktivets forudsætninger er opfyldt. Herunder skal aktiviteten være nødvendig for effektiv, pålidelig og sikker netdrift.

4. Konklusion

Det blev med implementeringen af elmarkedsdirektivet fastlagt, at netvirksomheder og Energinet hverken direkte eller indirekte må varetage energilageraktiviteter. Dog er varetagelse af aktiviteten tilladt inden for rammerne af direktivets to undtagelsesoptioner.

Den konkrete gennemførelse af direktivet, herunder af undtagelsesoptionerne, er sket ved, at klima-, energi- og forsyningsministeren fik bemyndigelse til at gennemføre direktivets bestemmelser. Reglerne er for netvirksomhederne indeholdt i netvirksomhedsbekendtgørelsen (BEK nr. 2242 af 29. december 2020) og for Energinet i systemansvarsbekendtgørelsen (BEK nr. 2245 af 29. december 2020).